

مقاومت در مقابل سرمایه گذاری

مناسب برای آکادمی ها را برعهده بگیرند، اما در عمل می بینیم که این نهادها به ندرت در مسائل کلان دخالت می کنند. ما برای پیشرفت در آکادمی های خود و معرفی بازیکنان مستعد به فوتبال ایران، باید ساختاری شبیه به لاماسیا و دیگر باشگاه های اروپایی ایجاد کنیم. اما سؤال اینجاست که در سال های اخیر آیا گروهی از فدراسیون فوتبال ایران به منظور ارزیابی و افزایش دانش در حوزه فوتبال پایه به آکادمی های مطرح دنیا اعزام شده اند؟ متأسفانه پاسخ منفی است و به نظر نمی رسد این وضعیت در آینده نیز تغییر کند.

شد. همچنین قانون الزام کرد باشگاه ها ۲۰ تا ۳۰ درصد بودجه خود را به آکادمی ها اختصاص دهند، اما این رقم در آیین نامه های اخیر به ۱۰ درصد کاهش یافته که برای باشگاه های بزرگ مانند پرسپولیس، استقلال، سپاهان و تراکتور بیشتر به یک علامت خوب تبدیل شده ولی در عمل کمتر در آکادمی ها هزینه می شود و باشگاه هایی مانند پیکان که بودجه تیم بزرگسالان آنها نیز محدود است، نمی توانند روی آکادمی خود سرمایه گذاری کنند. فدراسیون فوتبال، وزارت ورزش و جوانان و شهرداری ها باید مسئولیت تأسیس زمین های

(لاماسیا) مشاهده کردم که در آن بازیکنان ۲۴ ساعت در اختیار باشگاه هستند و تمامی جنبه های آموزش، تحصیل و تغذیه آنها تحت نظر باشگاه قرار دارد؛ اما در فوتبال ایران خبر از چنین سیستمی نیست. به رغم الزامات فیفا و AFC برای بهبود وضعیت آکادمی ها، هیچ یک از این تغییرات تاکنون منجر به ایجاد آکادمی های حرفه ای در ایران نشده است. در دوران آقای صفایی فراهانی، تلاش هایی برای تأسیس ورزشگاه های اختصاصی آکادمی و ساختار حرفه ای آموزش صورت گرفت، اما متأسفانه این اقدامات به فراموشی سپرده

صورت نگرفته است. ساختار آکادمی های فوتبال در ایران به هیچ عنوان با استانداردهای روز دنیا همخوانی ندارد. محدودیت های سخت افزاری و نبود سرمایه گذاری در این زمینه، باعث شده مدیران به جای ایجاد تغییرات واقعی، در برابر این نیاز مقاومت کنند. در آکادمی های واقعی در باشگاه های حرفه ای، ورزشگاه ها و زمین های تمرینی بایستی کاملاً از تیم های اصلی جدا باشد، در حالی که در ایران چنین تفکیکی وجود ندارد. به عنوان نمونه، ویدیویی از آکادمی پارسلونا

در حال حاضر وضعیت آکادمی های فوتبال در کشور ما به وضوح نشان دهنده عقب ماندگی در مسیر حرفه ای شدن این حوزه است. شبیه به دوره اول لیگ برتر فوتبال بزرگسالان، ما تنها شاهد تغییراتی ظاهری مانند انگلیسی شدن شماره بازیکنان بوده ایم و در واقع هیچ اقدام اساسی برای حرفه ای تر شدن ساختار فوتبال در ایران

یادداشت

سیامک رحیم پور مدیر آکادمی پیکان

خط مشی آکادمی های بزرگ فوتبال جهان

آموزش «فرهنگ» فوتبال

پروژه دادن بازیکنان جوان برای حضور در بالاترین سطح فوتبال جهان، به هیچ وجه کار آسانی نیست. اینکه چطور آکادمی آزادکس در هر دهمه بخش بزرگی از استخوان بندی تیم ملی فوتبال هلند را تشکیل می دهد، آکادمی لاماسیا عجوبه هایی چون لیونل مسی و لامین یامال را پرورش می دهد یا چطور پرورش یافتگان آکادمی پارتیزان صربستان در ۳۱ لیگ برتر اروپا به ۸۵ بازیکن می رسند، نیاز به یک برنامه ریزی دقیق و سرمایه گذاری مشخص برای پرورش استعدادها در فوتبال دارد. بر خلاف فوتبال ایران که در مدارس فوتبال، بسیاری از تصمیم گیری ها به میزان سرمایه افراد حاضر در آکادمی و روابط برخی افراد خاص با خانواده بازیکنان برمی گردد، در فوتبال جهان، خط مشی مشخصی برای بازیکن سازی در رده های پایه وجود دارد و هر باشگاه بر اساس اصول خود، فرهنگ فوتبالی ویژه اش را به بازیکنان حاضر در آکادمی آموزش می دهد. هماهنگی بین تیم های آکادمی و تیم بزرگسالان، یکی از حلقه های مفقوده فوتبال ایران است که در باشگاه های اروپایی دیده می شود. به طور مثال آموزش های آکادمی بارسلونا، نحوه بازی تیم بزرگسالان این تیم را تعیین می کند یا بازیکنان در آکادمی های آژاکس و منچستر سیتی، بر اساس مدل بازی تیم بزرگسالان تمرینات خود را در نظر می گیرند.

تاکید بر آموزش نه تکیه بر نتیجه گرایی

نتیجه گرایی در فوتبال پایه، یکی از آفت هایی است که گریبانگیر فوتبال ایران در رده های سنی شده است، در حالی که در فوتبال جهان، تمرکز بیشتری روی آموزش و یادگیری وجود دارد و در مسیر حرفه ای یک فوتبالیست جوان که به تازگی با به این عرصه گذاشته، بیستون به آکادمی فوتبال فقط انجام یک بازی نیست. این یک پله به سوی توسعه فردی فراگیر است. آکادمی های معتبر فوتبال در جهان، چیزی بیش از افزایش مهارت ارائه می دهند. آنها در شکل دادن به جنبه های فیزیکی، ذهنی و عاطفی یک ورزشکار جوان نقش اساسی دارند. برای رسیدن به یک نقطه درست در این فرآیند، آکادمی ها نیازمند چند ویژگی مشخص هستند. برای مثال، استفاده از مربیانی که بجز توانایی فنی، توانایی کار با بازیکنان جوان از لحاظ روانی را هم دارند؛ خود فرآیند کار با یک مربی، روی رشد یک بازیکن جوان اثرگذاری ویژه ای دارد. به گفته انجمن صنعت ورزش و تناسبات اندام، مربیگری تخصصی به طور چشمگیری شانس موفقیت و لذت در ورزش را افزایش می دهد. فراتر از جنبه های جسمی و ذهنی، آکادمی های فوتبال نقش مهمی در شکل دادن به شخصیت کودکان و نوجوانان دارند. ورزشکاران جوان از طریق حضور در فضای ساختارمند، نظم و انضباط و احساس مسئولیت را توسعه می دهند. در مدرسه MBP شهر بارسلونا که یکی از معتبرترین مدارس مربیگری فوتبال در دنیاست، به مربیان آموخته می شود نتیجه در فوتبال پایه اولویت پایین تری دارد؛ چرا که اگر به بازیکنی آموزش داده شود که برنده شدن مهم ترین چیز است، وقتی موفق نمی شود، احساس ناامیدی می کند و در نتیجه زمانی که با فعالیت های دیگر، اوقات فراغت با روابط بین فردی تعارض پیدا می کند، ممکن است در نهایت فوتبال را کنار بگذارد.

هدف گذاری مشخص

آکادمی های بزرگ فوتبال جهان معمولاً در خط مشی خود، هدف گذاری مشخصی برای برنامه سالانه شان دارند. به طور مثال باشگاه آژاکس، هدف حضور سه بازیکن آکادمی در تیم بزرگسالان برای هر دو فصل با آموزش کنترل توپ، جایگیری، عادت به تحرک در زمین، ذهنیت، تکنیک، هوش، سرعت و شخصیت بر اساس فرهنگ بازی تیم را دنبال می کند. یا برای مثال در پروژه آکادمی آرسنال که از سال ۱۹۹۶ آغاز شد، رویه ای وجود داشت که بازیکن حاضر در این تیم، باید با انگیزه، باهوش و برای باشگاه سوخته باشد. یا در آکادمی دینامو زاکرب که از مهم ترین آکادمی های فوتبال اروپاست و بازیکنانی چون لوکا مودریچ را تربیت کرده، هدف این است که از هر رده سنی حداقل دو بازیکن به تیم اصلی دینامو زاکرب برسند. جالب اینکه این آکادمی مانند سایر آکادمی های برتر فوتبال اروپا، برنامه مشخصی برای هر رده سنی دارد و آموزش پله به پله از کار تکنیکی در نونهال گرفته تا آغاز کار تاکتیکی و بدنسازی در نوجوانی، در برنامه این آکادمی مشخص است. این برنامه ها، در اکثر آکادمی های درست فوتبال جهان وجود دارند اما در فوتبال ایران، این هماهنگی بین تیم بزرگسالان و آکادمی و هدف گذاری مشخص از سوی باشگاه برای برنامه پله به پله رشد بازیکنان، چندان دیده نمی شود.

منبعی بزرگ برای درآمدزایی
پویا کردن آکادمی ها علاوه بر معرفی استعدادها به فوتبال کشور و کاهش میانگین سنی تیم ملی و لیگ مطابق استانداردهای روز جهان، می تواند فرصت مناسبی را برای درآمدزایی از طریق فروش بازیکنان مستعد برای باشگاه ها ایجاد کند. باشگاه استقلال در سال ۲۰۱۹ توانست با فروش الهیار صیادمشن به فزناچیه ترکیه، بخش بزرگی از مشکلات مالی خود را جبران کند اما مشکل اینجاست که در فوتبال ایران، قراردادهای معمولاً کوتاه مدت بسته می شوند و همین موضوع موجب می شود بازیکنان به طور رایگان و بدون سود برای باشگاه، راهی دیگر تیم ها شوند. طبق آمار، فروش بازیکنان پرورش یافته در آکادمی ها، یکی از منابع اصلی درآمد باشگاه های اروپایی است. طبق گزارش مرکز رصده خانه فوتبال در سال ۲۰۲۴ که در خصوص اوضاع مالی باشگاه های فوتبال در جهان تحقیق می کند، باشگاه های بنفیکا ۵۱۶ میلیون یورو، آژاکس ۳۷۶ میلیون یورو، لیون ۳۷۰ میلیون یورو، رئال مادرید ۴۳۲ میلیون یورو و چلسی ۳۴۷ میلیون یورو از طریق فروش بازیکنان آکادمی خود در بازه زمانی سال ۲۰۲۳ تا ۲۰۲۳ درآمدزایی کرده اند. در فوتبال امروز، سن میدان دادن به بازیکنان جوان در رده بزرگسالان تا سطح زیر ۱۸ سال نیز پایین آمده و ستارگانی چون «لامین یامال»، «پائو کوبارسی» و «دیزره دوته» که زیر ۲۱ سال سن دارند، بخش بزرگی از برنامه های باشگاه ها را برای موفقیت تشکیل می دهند؛ موضوعی که در فوتبال ایران چندان دیده نمی شود و به زحمت می توان از لیست بازیکنان زیر ۲۱ سال دعوت شده به تیم امید ایران، ستاره مطرحی در لیگ پیدا کرد که به عنوان بازیکن ثابت، تبدیل به مهره ای کلیدی برای باشگاه خود یا تیم ملی بزرگسالان شده باشد. رسیدن به این نقطه اگرچه امروز دور از دسترس به نظر می رسد، اما برای نژده نگه داشتن فوتبال ایران و جلوگیری از تکرار روزهای تلخ گذشته، ضروری به نظر می رسد.

موفق ترین آکادمی های فوتبال ایران

تیم های صنعتی و خودروسازان در صدر

باشگاه های مطرح فوتبال کشور که فعالیت هایی نسبتاً موفق در فوتبال پایه دارند، اغلب از باشگاه های صنعتی هستند که سالانه بازیکنان خوبی را به فوتبال کشور معرفی می کنند. آکادمی باشگاه فولاد مبارکه سپاهان، یکی از باشگاه هایی است که با توجه به ساختار مناسب و هزینه معقول روی آکادمی، در بحث کشوری از موفق ترین آکادمی های کشور بوده و بازیکنان مشهوری چون آریا یوسفی و یاسین سلمانی از محصولات این آکادمی در سال های اخیر هستند.

همچنین تیم جوانان سپاهان به نمایندگی از ایران در مسابقات کافا شرکت کرد و در این مسابقات، به عنوان قهرمانی رسید. آکادمی باشگاه فولاد نیز با توجه به امکانات نسبتاً مناسبی که در این باشگاه وجود دارد، در سال های اخیر از حیث معرفی استعداد جوان به فوتبال کشور موفق بوده که مهم ترین آنها در سال های گذشته، بازیکنانی چون محمد عسکری و ابوالفضل زاده عطار بوده اند. البته در بحث آکادمی فولاد، باید به کیفیت بالای مسابقات فوتبال پایه در استان اهواز و سطح جنوب کشور نیز توجه داشت که باشگاه های مختلفی در این حوزه فعالیت می کنند و ستارگان آن، توسط باشگاه فولاد دستچین می شوند.

نکته منفی در خصوص برگزاری مسابقات کشوری، برگزاری کافا در ۲۰ ساله در طول یک فصل برای بازیکنان پایه است که عملاً فرصت یادگیری و تجربه بیشتر را از بازیکنان می گیرد؛ همین موضوع باعث شده تا در کنار امتیازهای امتناع از هزینه های سفر، تیم های تهرانی از شرکت در مسابقات کشوری پرہیز کنند و در لیگ استان تهران که تعداد بازی بیشتری در آن انجام می شود به رقابت بپردازند.

در طول سال های گذشته، بار پرورش استعداد در استان تهران روی دوش دو باشگاه پیکان و سایپا بوده و سرخابی های پایتخت چندان تمایلی به استفاده از بازیکنان جوان نشان نداده اند. هر چند در فصلی که گذشت، پرسپولیس با دو قهرمانی و دو نایب قهرمانی در کنار آکادمی کیا، از موفق ترین آکادمی های فوتبال تهران بود. با این حال ریسک استفاده از بازیکنان پایه در تیم اصلی پرسپولیس و استقلال، باعث شده تا تعداد بازیکنان معرفی شده از سوی این دو باشگاه در طول یک یا دو دهه اخیر، انگشت شمار باشند.

سودی که پیکان از انتقال غندی پور کرد

پرورش استعداد، صنعت پولساز فوتبال

در شرایطی که آکادمی های مطرح فوتبال جهان از جمله بنفیکا و آژاکس درآمدی بیش از ۲۵۰ میلیون یورو از فروش بازیکنان آکادمی خود کسب می کنند، سرمایه گذاری روی آکادمی و پرورش استعداد می تواند از بهترین راه های باشگاه ها برای کسب درآمد باشد. باشگاه پیکان به عنوان یکی از باشگاه های بازیکن ساز فوتبال تهران در کنار سایپا، در سال های اخیر همواره مقصد اصلی ستارگان فوتبال پایه تهران بوده و با وجود محدودیت مالی، برای شکل گیری یک ساختار مناسب، بازیکنان متعددی را تحویل باشگاه های بزرگ فوتبال ایران و تیم های ملی در رده های مختلف داده است.

آخرین درآمدزایی باشگاه پیکان از طریق فروش بازیکن، انتقال رضا غندی پور، ستاره تیم ملی جوانان و مهاجم فصل گذشته ملوان به باشگاه شباب الاهلی امارات بود که طبق اعلام سایت معتبر ترانسفرمارکت، یک میلیون دلار درآمد برای باشگاه پیکان به همراه داشته است؛ درآمدی که می توان با آن بخش بزرگی از بودجه آکادمی این باشگاه را جبران کرد. سرمایه گذاری روی آکادمی، نه تنها ضرری برای باشگاه های فوتبال در ایران ندارد، بلکه می تواند در درآمدت برای آنها پولساز نیز باشد. البته باید این موضوع را در نظر گرفت که حتی در ساختار فوتبال اروپا و باشگاه های بزرگ نیز بخش کوچکی از بازیکنان حاضر در فوتبال پایه، به تیم های بزرگسالان راه پیدا می کنند اما برای درآمدزایی از طریق فروش بازیکن مستعد، سرمایه گذاری روی بازیکنان آکادمی ضروری است.

الزام های AFC به ما کمک می کند

اسلامیان: زیرساخت آکادمی در ایران وجود ندارد

محمد اسلامیان مسئول آکادمی باشگاه آلومینیوم اراک که یکی از باشگاه های پیشرو در حوزه فوتبال پایه محسوب می شود، در مصاحبه با «ایران» درباره این که آیا در فوتبال ایران آکادمی هایی مطابق با استانداردهای روز جهان وجود دارند، می گوید: «متأسفانه در فوتبال ایران اگر بخواهیم استانداردهای روز فوتبال دنیا را در نظر بگیریم، تنها دو یا سه باشگاه هستند که ساختار حرفه ای آکادمی از بحث مربیگری، امکانات و تحصیل را دارند چرا که در فوتبال ایران، زیرساخت مناسبی در این زمینه وجود ندارد که باشگاه های ایران بتوانند به استاندارد روز فوتبال جهان برسند و به این موضوع بی توجهی شده است.» وی در خصوص الزامات کنفدراسیون فوتبال آسیا برای بحث مجوز حرفه ای توضیح می دهد: «الزامات AFC طی دو سال اخیر به بحث آکادمی ها کمک کرده است؛ ما در باشگاه خودمان پس از این الزامات اکنون دارای یک مجموعه تمرینی اختصاصی برای آکادمی و مدرسه فوتبال آلومینیوم هستیم در حالی که تا پیش از این اصلاً به این موضوع اهمیتی داده نمی شد. موضوع پرورش دو بازیکن هر ساله برای تیم بزرگسالان باعث شده تا بازیکنان آکادمی برای اثبات توانایی خود انگیزه داشته باشند و این بحث الزامات کنفدراسیون فوتبال آسیا حداقل در باشگاه خودمان بسیار کمک کننده بوده است.»

اسلامیان: زیرساخت مناسبی در زمینه آکادمی وجود ندارد که باشگاه های ایران بتوانند به استاندارد روز فوتبال جهان برسند و به این موضوع بی توجهی شده است

